

VTB

Nieuws

Nummer 4, december 2018

Vereniging Tropische Bossen

VAN DE REDACTIE...

Toenemende aandacht voor biodiversiteit

December was een drukke maand voor geïnteresseerden in biodiversiteit, natuurbehoud en het klimaat. Het Global Landscapes Forum begin december in Bonn sloot naadloos aan op de daaropvolgende klimaatop in Katowice, de COP24 van "United Nations Framework Convention on Climate Change", waar bijna twee weken over klimaatverandering werd gesproken. Maar daarvoor was er nog een belangrijke bijeenkomst, de veertiende Conference of Parties in het kader van de Convention on Biological Diversity (CBD). De aandacht voor biodiversiteit lijkt toe te nemen, zeker door de recente publicatie van het Living Planet Report en de nieuwe update van de rode lijst van IUCN. Als redactie waren we zeer benieuwd naar wat er bij de CBD top is besproken en we gingen op onderzoek uit. Je leest erover in deze nieuwsbrief. Ook kun je lezen over het Global Landscapes Forum. Jan Willem den Besten van het Nederlands Comité van IUCN was daarbij en zette voor ons zijn ervaringen uiteen in een column.

Helaas bereikte ons ook het droevige nieuws van het overlijden van VTB erelid en oud-voorzitter Chris Geerling. We zijn Chris ontzettend dankbaar voor zijn jarenlange actieve inzet voor de VTB en we zullen hem missen.

Alvast vooruitblikkend op 2019 treft u in dit nummer de aankondiging van onze algemene ledenvergadering in februari, waarbij we een discussie plannen over het succes of het falen van zero-deforestation beloftes. De redactie wens u allen een fijne kerst, een mooie afsluiting van 2018 en een goede start van het nieuwe jaar!

.....
TERUGBLIK VN BIODIVERSITEITSCONFERENTIE

CBD: de weg naar een post-2020 agenda

Eind november kwamen deskundigen uit zo'n 190 landen bijeen in Sharm-El-Sheikh, Egypte, om te vergaderen over een nieuw verdrag voor de bescherming van biodiversiteit. De huidige afspraken onder de zogeheten Convention on Biological Diversity (CBD) lopen in 2020 af en dus is het noodzaak om nieuwe afspraken te maken voor na 2020. Nagenoeg elk land ter wereld heeft de CBD ondertekend en daarmee

hebben zij toegezegd zich in te spannen om vóór het einde van 2020 de achteruitgang van de biodiversiteit een halt toe te roepen. Het zal geen verrassing zijn dat die doelstelling bij lange na niet gehaald zal worden. Zo beschrijft het onlangs verschenen Living Planet Report van het WWF dat er nog altijd zorgwekkend veel soorten uitsterven, vooral soorten uit zoetwatermilieus. De snelheid van uitsterven ligt veel hoger in de tropen dan in het noordelijk halfrond. Verduurzamen van de landbouwsector en het beter beschermen van kwetsbare, soortenrijke gebieden zijn essentiële ingrediënten om de Aichi biodiversiteitsdoelen, opgesteld in 2010, te bereiken. Zoveel is al lang duidelijk, maar interessant genoeg groeit ook het bewustzijn dat er een veel fundamentele omslag nodig is in ons economische systeem. "We need to think seriously about system transformation and a new social contract to protect the global commons", aldus Naoko Ishii, CEO van de Global Environment Facility, tijdens de bijeenkomst. "Nature and people deserve a new deal".

"Nature and people
deserve a new deal"

Naoko Ishii, CEO GEF

De top, met als thema "Investeren in biodiversiteit voor mens en planeet", leidde tot een declaratie waarin overheden toezeggen dat ze hun acties gaan versnellen om de Aichi biodiversiteitsdoelen zo goed mogelijk te bereiken. Er is tevens besloten dat er een grondig raamwerk moet komen voor het beschermen van natuur en biodiversiteit na 2020. Over dat raamwerk zal tijdens de volgende Conference Of Parties in 2020 in Beijing gestemd worden. Egypte en China sloegen hun handen ineen om een actieagenda op te stellen voor de komende twee jaar. Men was het er ook over eens dat, gezien het enorme maatschappelijke belang (de toekomst van het leven op aarde staat op het spel), de COP in 2020 er een moet worden waarbij alle staatshoofden aanschuiven. Samenwerking tussen verschillende organisaties en initiatieven zal cruciaal zijn voor de uitvoering van de post-2020 agenda. Ook zal de biodiversiteitsboodschap op een andere manier gecommuniceerd moeten worden om verbeeldingskracht van het publiek te winnen en vast te houden.

In lijn met het thema van de bijeenkomst is er ook besloten tot een lange termijn strategie om biodiversiteit beter te internaliseren in een aantal belangrijke sectoren zoals energie, mijnbouw en infrastructuur. De top leidde ook tot een hele reeks aan besluiten over technische onderwerpen, variërend van synthetische biologie en digitale sequentie-informatie van genetische bronnen tot effectieve alternatieve natuurbeschermingsstrategieën, de traditionele kennis van inheemse volken, en besluiten over ecologische zaken als bestuivers,

LEDENCOLUMN

Levert zo'n landschapsforum nu echt iets op?

Door: **Jan-Willem den Besten**, senior expert
Green Economy bij IUCN NL

Het was alweer het vijfde Global Landscapes Forum waaraan ik deelnam. Op 1 en 2 december dit jaar kwamen weer vele honderden experts in bos en natuurbescherming bijeen om deel te nemen aan discussies, panels en paviljoenen over landschappen. Waarom hebben we het ook alweer over landschappen? Juist, daar is nog wel eens discussie over, überhaupt over de vraag wat IS een landschap? Laten we voor het gemak zeggen dat landschapsbenaдерingen gaan over ecologische of bestuurlijk gedefinieerde gebieden waarbinnen je aan duurzaam landgebruik werkt door vertegenwoordigers van alle belangen bijeen te brengen. Daarbij is het belangrijk dat lokale gemeenschappen, traditionele autoriteiten, NGOs en overheden samenwerken in een multi-stakeholder initiatief. Maar ook is het essentieel dat bedrijven meedenken en mee plannen. Daarbij is het belangrijk dat alle verschillende sectoren vertegenwoordigd zijn. Dat is dan ook meteen het belangrijkste verschil met een ketenbenadering. Dat betekent niet, dat je je in een landschapsprogramma beperkt tot lokale actoren. Het is belangrijk om alle lagen van bestuur uit te nodigen, en ook aandacht te hebben voor verschillende actoren in productieketens die profiteren van het landschap, ook als ze op het nationale of internationale niveau opereren.

En dat er veel mensen zijn die op het inter-

nationale niveau over landschappen praten wordt wel duidelijk tijdens de GLF. Sinds deze jaarlijkse meeting los van de UNFCCC COP georganiseerd wordt, zijn de klimaat-delegaties van allerlei landen er grotendeels niet meer bij. Maar er wordt hard gewerkt om nieuwe doelgroepen te betrekken. Zo is met name de jeugd de laatste jaren meer prominent betrokken. Wat doet iemand in het midden van zijn carrière er dan nog? Voor ons als IUCN NL is de GLF een uitgelezen kans om ons werk in de etalage te zetten. Zo hebben we in het landscape finance paviljoen een aantal van onze tools kunnen presenteren, zoals de Landscape Finance and Investment Tool (LIFT), en de Coalition for Private Investment in Conservation (CPIC). Zoals zoveel landschap financieringsinitiatieven richten LIFT en CPIC zich op het dichtenvan het gat tussen voldoende financiering in financiële markten en een tekort aan investeerbare projecten. Onze presentaties en panel discussies trokken belangstelling en droegen bij aan nieuwe inzichten.

Maar levert zo'n bijeenkomst ook echt wat op? Waarom vliegen of trainen we ieder jaar weer naar dit soort meetings? Als er 1 ding is wat ik geleerd heb deze twee dagen, is dat we nog steeds heel veel te leren hebben als het gaat om het ontwikkelen van inclusieve, transparante, opschaalbare landschapsinitiatieven. Zo moeten we veel eerder dan we nu doen, lokale banken betrekken. Ook moeten we monitoring van impact zo inrichten dat we zorgen dat dit bijdraagt aan het verminderen

van risico's van investeerders. Alleen dan zullen banken bereid zijn om te investeren in duurzame productie en kleine boeren. Verder zien banken meer en meer in dat financiële risico's onlosmakelijk verbonden zijn met sociale issues en biodiversiteit. Meer bomen in het landschap en gezonde bomen kunnen productiviteit waarborgen en daarmee investeringen minder risicovol maken. Bovenal blijft de GLF een plek voor het leggen van nieuwe en het versterken van bestaande relaties en partnerschappen. Want uiteindelijk kunnen we alleen maar impact genereren als we doelgericht te partnerschappen aangaan met organisaties met uiteenlopende expertise om meerwaarde te creëren. Daarbij kunnen we technische en management oplossingen combineren met financiële en bestuurlijke. Een mooi voorbeeld daarvan is de landschapsstandaard, die mede ontworpen en getest wordt door NGOs, bedrijven en overheidsinstanties in een aantal landschappen waaronder het cacao landschap in Ghana. De Landschapstandaard is op de GLF gepresenteerd. Deze standaard vult bestaande certificeringssystemen aan, door per landschap zichtbaar te maken dat ontbossing niet overslaat naar andere ketens. In andere woorden, de standaard maakt het mogelijk aan te tonen hoe verschillende bedrijven in een landschap gezamenlijk werken aan klimaatmitigatie, adaptatie en het verwezenlijken van de SDGs. Het wordt daarbij mogelijk om zowel bij te dragen aan zowel de klimaatambities van de nationale overheden als de duurzaamheidsinterventies van de bedrijven.

wildbeheer en invasieve soorten. En wat ook interessant is: Afrikaanse landen hebben een gezamenlijke actieagenda opgesteld voor ecosysteemherstel en tijdens de top is de UN General Assembly opgeroepen om de periode 2021-2030 uit te roepen tot 'decade of ecosystem restoration'. ■

TERUGBLIK GLOBAL LANDSCAPES FORUM

Duurzame landschappen financieren

In aanloop naar de klimaatconferentie van 2018 in Polen vond begin deze maand in Bonn het Global Landscapes Forum plaats. Op de eerste dag van dit Forum werd besproken hoe en waarom individuen, gemeenschappen en leiders in actie moeten komen voor een duurzamere toekomst. De tweede dag stond in het teken van financiering. Onder andere ingegeven door het onlangs gepubliceerde

IPCC rapport, groeit het besef dat huidige initiatieven om klimaatverandering te bestrijden verre van genoeg zijn om het tij te keren. Zo werd uit een wereldwijde analyse van REDD+ projecten onder leiding van CIFOR duidelijk dat dit programma de verwachte klimaatambities ten aanzien van herbebossing en bosherstel niet gaat waarmaken. Niet dat de onderzoekers suggereren om REDD+ te laten varen, nee, het 11 jaar oude programma heeft wel degelijk positieve spin-offs zoals verbeterde governance rondom bossen en boslandschappen in meerdere landen. Er is echter veel meer nodig. World Vision adviseur Tony Rinaudo verwoorde het als volgt: "We need disruptive approaches and technologies. Life on this planet is at stake. For too many, life itself is at stake." Dat laatste wordt helemaal duidelijk als je kijkt naar de verwoesting van veenbossen en de aanleg van oliepalm en pulp plantages, die voor een enorme CO2 uitstoot zorgt. De Indonesische milieuminister Siti Nurbaya Bakar benadrukte de noodzaak van het beschermen en herstellen van veengronden. Binnenkort wordt in Indonesië het International Tropical Peatland Center geopend, dat de kennis en ervaringen met betrekking tot veenontginning en herstel vanuit de Indonesi-

Casper 1000

sche archipel bundelt en deelt met landen als Peru en Congo waar grootschalige ontginning van veengebieden dreigt. Het onlangs verschenen rapport over de voortgang van de New York Declaration on Forests, een initiatief om ontbossing in 2030 een halt toe te roepen, toont aan dat er nog altijd 40 keer meer geld wordt geïnvesteerd in zaken die leiden tot ontbossing dan in het beschermen van bossen. Volgens

"Er is jaarlijks zo'n 450 miljard dollar nodig voor klimaatadaptatie en mitigatie"

Global Forest Watch verdween in 2017 per seconde een stuk bos ter grootte van een voetbalveld. Er is nog een lange weg te gaan dus. Een van de uitdagingen is om toegezegde klimaatfinanciering naar concrete bosprojecten te leiden. Volgens schattingen zal er tot aan 2029 jaarlijks 450 miljard dollar nodig zijn voor klimaatadaptatie en mitigatie in ontwikkelingslanden, waaronder dus ook bosherstel en herbebossing. Zo'n bedrag kan niet zonder het betrekken van de private sector worden gehaald. De vraag is dus vooral hoe publieke fondsen kunnen worden ingezet om restauratieprojecten risico-vrij en investeerbaar te maken, zodat ze ook voor private financiers aantrekkelijk worden. Het is in dat opzicht hoog tijd voor een verschuiving naar impactfinanciering in plaats van louter investeren in productie. Daarbij is het belangrijk dat die impact (sociale en milieu impact) goed meetbaar en kwantificeerbaar is, aldus Jyotsna Puri van het Green Climate Fund. Tevens blijkt dat er voor bosherstel en herbebossing heldere richtlijnen zouden moeten zijn. De huidige brei aan methoden die door verschillende instanties

worden gepromoot is verwarrend en kan private investeerders afschrikken. ■

AANKONDIGING ALV 2019

Het effect van zero-deforestation commitments

door: de VTB-activiteitencommissie

Het oplossen van sociale en milieuproblemen bij de teelt van grondstoffen wordt veelal aan marktmechanismen overgelaten, zoals MVO initiatieven, partnerschappen en certificering. Vanaf de jaren 40 van de vorige eeuw is grootschalige ontbossing en bosdegradatie in de tropen toegenomen, met een enorme versnelling vanaf de jaren negentig. Het is al lang bekend dat deze ontbossing vooral is veroorzaakt door de uitbreiding van de productie van palmolie, soja, vlees, maar ook producten als cacao en koffie. De oorzaken kunnen steeds beter worden gedetecteerd met de komst van hoge resolutie satellietbeelden. Zo zien we duidelijk hoe de laatste stukken bos in West Afrika plaatsmaken voor de cacao-teelt. Deze ontbossingstrend vormde voor meerdere bedrijven de aanleiding om zich in 2015 te committeren aan de 'Amsterdam Declaration on Deforestation'. Meerdere bedrijven hebben tevens tijdens de internationale klimaatconferentie vorig jaar toegezegd hun productieketen ontbossingsvrij te zullen maken. Deze zogenaamde 'zero-deforestation' beloftes zien we onder andere bij een aantal invloedrijke multinationals in de palmolie-sector. De vraag blijft echter of deze beloftes en andere (vrijwillige) mechanismen ook daadwerkelijk leiden tot betere bescherming van bossen. Dit is precies de vraag die we tijdens het inhoudelijke gedeelte van onze ALV op 7

februari (15.00-17.30u in Utrecht) zullen bediscussieren. De diverse achterban van de VTB biedt een unieke kans om het succes of falen van 'zero deforestation' beloften en andere marktmechanismen te bespreken. Verschillende sprekers

"De oorzaken kunnen steeds beter worden gedetecteerd"

vanuit bedrijfsleven, NGOs en overheid zijn uitgenodigd voor deze bijeenkomst. Alle aanwezigen worden van harte aangemoedigd om zich in de plenaire discussie te mengen en deelsessies in kleinere groepen bij te wonen.

Reserveer deze datum alvast in uw agenda! Verdere informatie over deze inhoudelijke bijeenkomst en het daarop volgende huishoudelijke gedeelte van de ALV volgt via de listserver.■

OPROEP WIKIPEDIA BOSPROJECT

Wikischrijvers gezocht!

Zoals reeds via de VTB listserver aangekondigd zet het Wikipedia-Bossenproject een nieuwe schrijfronde in. Het VTB-bestuur stelt 500 euro beschikbaar voor het opstellen van Nederlandstalige Wikipedia-lemma's. Doe een voorstel voor een onderwerp dat je in de komende maanden tot een concept lemma wilt uitwerken. Je kan er maximaal 250 euro mee verdienen.

Het schrijfsproject is deze maand gestart met zijn tweede ronde. Aanmelden voor deelname kan tot 1 maart 2019 en teksten kunnen worden ingeleverd tot 1 juni 2019. Er is geld beschikbaar voor 3-5 onderwerpen. Heb je belangstelling en ben je student-lid van de VTB? Neem dan contact op met vre.wikibos@gmail.com. Je krijgt dan een handleiding toegestuurd met verdere informatie en aanwijzingen voor deelname.

>> Zie voor meer informatie: www.tropischebossen.nl --> Vereniging --> Commissies --> Wikipedia bosproject.

Colofon

Adres VTB: postbus 124, 6700 AC, Wageningen; **Website**: www.tropischebossen.nl.
Email: vereniging@tropischebossen.nl. **Redactie**: Caspar Verwer, Paul Zambon, Rens Brouwer, Maxime Blomberg; Tom Grandjean; Simone van Santen de Hoog. **Opmaak**: Saskia Grootemaat, Caspar Verwer; **Email redactie**: vtbnieuws@tropischebossen.nl

De Vereniging Tropische Bossen stimuleert en faciliteert contacten tussen mensen die vanuit verschillende achtergronden en posities geïnteresseerd zijn in duurzaam en maatschappelijk verantwoord beheer van tropische bossen.

Wie, wat, waar...

SEMINAR

Seminar Zero Deforestation Commitments: 7 februari 2019, 15.00-17.30u, Utrecht. Dit seminar vormt het inhoudelijke gedeelte van de ALV. Exacte locatie volgt via de listserver.

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Algemene Ledenvergadering 2019: 7 februari 2019, 17.30-20.00u, Utrecht. Een eenvoudige maaltijd wordt verzorgd. Meer informatie volgt via de listserver.

In memoriam

Chris Geerling

Met droefenis hebben wij kennis genomen van het overlijden van Chris Geerling. Chris was erelid van de VTB vanwege zijn enorme inzet en passie voor onze vereniging. Van 2010 tot 2013 was hij voorzitter. Met zijn geweldige kennis over de Afrikaanse tropen, zijn rijke veldervaring en enorme netwerk heeft Chris een schat aan kennis en ervaring ingebracht waar we hem als vereniging erg dankbaar voor zijn. Door zijn scherpzinnigheid en humor, en vooral ook zijn gevoel voor rechtvaardigheid in de wereld was Chris een inspiratie voor velen.

We denken met dankbaarheid terug aan het enthousiasme van Chris, zijn positieve levenshouding - ook in tijden van tegenslag - en al het goede werk dat Chris heeft gedaan voor onze vereniging. Zijn motto "meer van hetzelfde, en beter" blijft voor het VTB bestuur een bron van inspiratie.

We zullen Chris enorm missen en wensen zijn naasten heel veel sterkte.

In memoriam

Frans van Ogtrop

Tot ons verdriet is ons trouwe VTB-lid Frans van Ogtrop overleden. Frans was geruime tijd lid van onze vereniging en hij was vaak aanwezig op onze bijeenkomsten. Daarnaast zette hij zich als vrijwilliger actief in voor verschillende andere organisaties, waaronder de Vlinderstichting, en was hij stadsecoloog van Wageningen. Frans overleed op 8 november jongstleden. We wensen de nabestaanden veel sterkte toe bij het verwerken van dit verlies.